

Literární internetový časopis

Promlky

<http://promlky.unas.cz/>

Květen 2005

Ráno, už před šestou, mě vzbudil ptačí křik. Myslím opravdu křik, ne jemný melodický zpěv. Tenhle pernatec se rozhodl, že přežve veškerou konkurenci, a konkurence mu to zdatně oplácela. Na mě, nevinou oběť která mohla spát ještě o hodinu déle, se nikdo neohlížel. Co mi ale zbývalo jiného než vstát. Protože jsem měla o hodinu víc času, šla jsem se na ty křiklouny podívat. Jeden načepýřený fešák seděl na větvičce hrušně a předstíral, že si ani trochu nevšímá samičky, která o patro níž zkoumala budku. O kousek dál několik jeho kolegů houpalo větvemi a zpívalo, co jim síly stačily. A já začala být ráda, že mě vzbudili. Že to, co mě uvítalo do nového dne, nebyl místo nich protivný zvuk budíku. Koneckonců, je jaro - máj, jeden z nejkrásnějších (ne-li úplně nejkrásnější) měsíců v roce. Doufám, že si to všichni stačíme včas uvědomit a přeladíme obličej do jarních úsměvů.

Lucka Kučerová

Obsah

Úvodník - - - - -	- 1
Básně (Erika Šídová) - - - - -	- 3
Oko (The Majestic)- - - - -	- 9
Knihy (Miluju tě k zbláznění) - - - - -	- 11
Monografie (Jean-Nicolas Arthur Rimbaud) - - - - -	- 13
Časopisy (Čmelák a svět) - - - - -	- 17

Redakce

Lucie Filipská - lucie.filipska@seznam.cz - šéfredaktorka
Lucie Kučerová - Kucerkafanfiry@seznam.cz - rubriky Rozhovory,
Monografie
Erika Šídová - sidova@tiscali.cz - rubrika Knihy
Luděk Palek - palek.ludek@tiscali.cz - rubrika Servis
Jan Chlumský - JanChlumsky@seznam.cz - rubriky Oko, Výročník
Petra Nachtmanová - shaylen@post.cz - rubrika Literární soutěže
Richard Klail - klail@email.cz - fotografie
Pavel Březina - p_brezina@seznam.cz - příprava stránek

Internetová adresa literárního časopisu Promlky:

<http://promlky.unas.cz/>

<http://sweb.cz/promlky/>

Básně

Erika Šídová

26/5/04

prostoupena

*prostoupena kalem z jezer
a moří
oblak mlhoviny
vteřinové lepidlo bez účinku
seschlá slza na pramenu
zrzavých vlasů*

já

*sestupuji obloukem
krvavé mízy
plna prachu ze silnice
a cinkajících kamínků z nádvoří
renesančního zámku
nikdo se mě neptá
zda žiju*

*a já
trosečnice obklopena betonem
a lživými tvářemi do květnového
zimního večera
zhasínám
a dýchám*

***Porcelánová panenka
s vlčíma očima
4/8/04***

*pořád jsem obíhala
starý mrtvý pařez
ta část světa nade mnou
svítila jasně a rudě
šlo jen o to najít někde
ten modrý baculatý hrníček
s modrýma tečkama
místo toho
jsem potkala a našla
sebe*

*svět se černil
kolem mě stále chodili
lidé
ptali se
proč
jak
kdy
znovu proč
a soudili*

*a tak mé vlasy
začaly usychat
padat
tenká kůže
se přeměnila na porcelán
a moje oči byly najednou
opravdu vlčí
jak se každý bál*

Časopisy

ČMELÁK A SVĚT

Je, či není Čmelák a svět literární časopis? Na jedné straně se pojetím tak trochu vymyká zaběhlým literárním periodikům, ovšem jistě neobsahuje nic, co by jej z této kategorie mělo vylučovat. Tak proč ta pochybnost? Protože je to skutečně jiné. Nahlédnete do časopisu plni očekávání, že se zde budou klasicky střídat próza s poezií, nebo že tu naleznete pár recenzí či rozhovorů. Místo toho čtete zdánlivě nesmyslné medové vsuvky z říše hmyzu, infantilní texty doplněné různorodými obrázky či fotografiemi čehokoliv a recenze jsou tu nahrazeny kratšími postřehy. Pro čtenáře, který Čmeláka a svět nikdy nečetl, je první setkání opravdu náročné. Snad jen básně jsou tu tak jako jinde. Věřte však, když překonáte ten pocit, že jste právě otevřeli něco, čemu bez přečtení předchozích čísel nemůžete rozumět, bude to stát za to. Ano, číst Čmeláka je trochu na hlavu a chce to jistou dávku trpělivosti, ale jinak si tento časopis nevychutnáte, neřku-li nepochopíte, časopis je totiž tvořen jako celek a ne jako pouhá mozaika textů. Čmelák a svět je prostě originální literární časopis a hlavně docela legrační časopis, který vychází v tištěné podobě již šestým rokem a od ledna 2001 s měsíční pravidelností, bohužel jeho sehnání je poněkud problematické, jelikož se nedostává vstřícných knihkupců, tak se k němu dostanete jen přes vydavatele Petra Motýla, nebo se budete muset spokojit s internetovými verzemi, které jsou ochuzeny o některé kresby.

Vydavatel: Petr Motýl, Zbuzany 3, 252 25 Jinočany, petrmotyl@volny.cz
Redaktoři: Bledavý Perleťovec, Bruton, Brumbár
Kresby: Jan Motýl
Adresa: <http://www.zebry.cz/cmelakasvet.cz>

zahrabat do písku. Vydal se za Menelikem do Ankoberu. V únoru 1887 se s králem setkal, ten mu ale odmítl zaplatit. Odkázal jej do Hararu, kde Rimbaud dostal část slíbené sumy, celkově ale nevydělal vůbec nic. V říjnu odešel do Káhiry, aby si odpočinul. Stěžoval si na revmatismus a na bolesti v koleni. V roce 1888 přijel do Adenu, dal cestoval do Hadaru a následující tři roky se zabýval obchodem. V únoru 1891 byl Rimbaud postižen rakovinovým nádorem v pravém koleni, jeho zdravotní stav stěžovala ještě stará syfilida. Devátého května se vydal do Francie. Dvacátého května dorazil do Marseille, kde byl hospitalizován. Byla nutná okamžitá amputace nohy. Dvacátého třetího května za ním přijela matka, 25. května byl operován. Na konci července odjel do Roche, kde se o něj starala jeho sestra Isabelle. Nemoc jej ale donutila vrátit se do Marseille, do nemocnice. Doufal, že bude moci odplout zpátky do Afriky, jeho stav se ale rychle zhoršoval. Isabelle se podařilo dosáhnout návštěvy zповědníka, který došel k závěru o Rimbaudově víře. Desátého listopadu ve věku 37 let Rimbaud zemřel. Pohřben byl 14. listopadu na hřbitově v Charleville.

Literatura:

Pohorský A. a spol. (1985): Arthur Rimbaud Doušek jedu. - Československý spisovatel, Praha
Kolektiv autorů (1977): Arthur Rimbaud. - Československý spisovatel, Praha

Bibliografie:

Sezóna v pekle
Iluminace
Opilý koráb
Hledačky vší
Má bohéma

Zpracovala Lucie Kučerová

*stála jsem
na místě kde umíral
tichý pařez
rozpažila
a zmizela*

*já
i ta druhá*

~~~~

18/10/04
/Driving licence/

*mám doklad na to
že mohu řídit život
všem okolo*

*je to směšně vážné
velkými nůžkami stříhám
papíry
fotografie
a slepuju je naprosto nesmyslně
a urážím se
když se na mě někdo zamračí*

*dnes bylo bolestivé ticho
ticho které mi řvalo do uší
strašně to píchalo
ty nepravdy
solidární traumata velkých dětí
už to není jako dřív
každé ráno je to lepší*

a každým večerem je to tragické

*neposlouchám už ta pouta
je mi smutno z toho
jak je dnešek pokrytecký
jak všichni nosí červené mikiny
jak už nemám o čem psát
a tak holduju nicotě a černým textům
které mi alespoň nelžou
a z toho je mi smutno*

*cítím se tak vyčerpaně
že už to ani nemůže být pravda
ale pořád dýchám
cpu do sebe železo
něco hledám
to asi návod k těm dokladům
na které jsem vystála
tak dlouhou frontu
///*

~~~

9/11/04

***/další úterní den
jako dialog s nerozpustnou látkou/***

*chystám se rozstříhat své nový
oranžový manšestráky
ostříhat své vlasy
oholit svou lebku
rozsekat ten bílý psací stůl*

- 6 -

Skotsku, ke konci roku se vrátil do Arden. Už v únoru 1875 pak zamířil do Německa aby se naučil německy. stal se vychovatelem ve Stuttgartu, setká se s Verlainem, kterého právě propustily. Pohrdavě odmítne Verlainovy pokusy obrátit ho na víru, v květnu se vydal na cestu do Švýcarska, odtud do Itálie a dále na jih. Na cestě dosta úpal a francouzský konzul jej poslal zpět do Marseille. Rimbaud přemýšlel o vstupu do armády, ale nakonec se vrátil do Charleville. Osmnáctého prosince zemřela jeho sestra Vitalie. Na pohřeb přišel Rimbaud s oholenou hlavou.

V dubnu 1876 se Rimbaud znovu vydal na cesty, tentokrát do Vídně. Tam byl okraden a následně vyhoštěn z Rakouska, odjel tedy do Holandska. Devatenáctého května se dal na tři roky najmout do holandské koloniální armády, chtěl cestovat na Jávu. Do Jakarty připlul dvacátého července. Po třech týdnech dezertoval, nasedl na anglickou plachetnici a vrátil se do Evropy. Devátého prosince byl opět v Charleville. Další útěk podnikl Rimbaud na jaře roku 1877. Vypravil se do Brém a do Hamburku kde našel místo tlumočnicka v cirkuse. Na čas se vrátil do Charleville a odtud do Marseille a Alexandrie. Na palubě lodi ale onemocněl, byl vyloděn, navštívil Řím a na Vánoce se vrátil do Arden. Na jaře 1877 jako obvykle zatoužil odjet. Pěšky a dostavníkem projel Vogézy, Švýcarsko, dostal do Lugana a Janova, na konci roku nastoupil na Kypru místo stavbyvedoucího, brzy ale onemocněl. Nemoc ho donutila vrátit se do Francie. Břišní tyfus si léčil v Roche a zimu strávil v Ardenách. V roce 1880 se vrátil na Kypr. Byl zaměstnán u firmy, která stavěla palác pro britského guvernéra. Práci i ostrov brzy opustil, odjel do Egypta a pracoval pro firmu Bardey a spol. Příštích 11 let strávil v Africe. Vzdělával se, tamější podnebí mu ale neshvědčilo a musel řešit neshody s dodavateli. V roce 1884 se Barbeyova společnost ocitla ve finanční tísní a Rimbaud ztratil práci. Brzy ji ale opět získal a to až do konce roku. V té době žil ve společné domácnosti s Habešankou. V září roku 1885 se doslechl o výnosné příležitosti a veškeré své jmění investoval do prodeje zbraní králi Menelikovi. Brzy se ale objevily první komplikace. V dubnu 1886 se dozvěděl o zakazu dovozu zbraní do místa určení své výpravy. Aby se vyhnul zabavení svého nákladu, musel jej

- 15 -

vrátil domů, už začal přemýšlet o novém útěku. Sedmého října odjel do Charleroi, kde se chtěl stát šéfredaktorem deníku. To mu ovšem nevyšlo. Odjel tedy do Bruselu a následně Douai k příbuzným profesora Izambarda. V říjnu paní Rimbaudová přikázala dopravit Arthura pod policejním dohledem zpět do Charleville. Hodlala jej poslat zpět do školy. Rimbaud si ale postavil hlavu a 25. února 1871 utekl zpět do Paříže. Bloudil ulicemi bez peněz, nakonec byl nucen vrátit se domů. Matka se jej pokoušela poslat buď do školy, nebo mu najít práci. To ale Rimbaud odmítal a v naději na pozvání do Paříže napsal dva dopisy Verlainovi. Nakonec se pozvání dočkal a zároveň s ním přišly i peníze na cestovné. Na konci září tedy Rimbaud odjel do Paříže. Zpočátku byl ubytován u rodičů Verlainovy ženy, odkud byl ale brzy vyhozen a tak hledal útočiště u Verlainových přátel. Zúčastňoval se s Verlainem schůzek básnického kroužku (Krucinálový kroužek, Kruh ohavných brachů). Přispíval i do jejich alba. Jeho agresivní povaha jej ale nakonec dovedla až k fyzickému napadení Carjata a následně byl z kroužku vyhoštěn. V roce 1872 už Verlaine a Rimbaud vzbudili hněv Verlainovy ženy a ta požadovala Rimbaudův odjezd. Rimbaud se tedy vrátil do Arden, aby se Verlaine mohl udobřit se ženou. Už v květnu se ale Rimbaud vrátil zpět do Paříže a 7. září spolu odpluli do Anglie. Žili v nouzi, navíc pod stálým policejním dohledem. Na konci prosince se Rimbaud vrátil do Charleville. Tam se ale Rimbaud k smrti nudil. Několikrát se s Verlainem setkali a na jedné ze schůzek Verlaine nabídl další cestu do Anglie (25. května). Verlaine nakonec Rimbauda opustí a odjede do Bruselu pokusit se znovu udobřit se svou manželkou. To se ale nepodařilo a tak Verlaine zavolal Rimbauda k sobě do Bruselu. Desátého července se oba básníci pohádali a Verlaine v opilosti, žárlivost nebo zoufalství na svého přítele dvakrát vystřelil. Jeden náboj Rimbauda zasáhl. Rimbaud se rozhodl odjet. Cestou na nádraží ale Verlaine znovu sáhl po zbrani a Rimbaud vyděšeně zavolal strážníka. Ačkoli později odmítl podat žalobu, byl Verlaine odsouzen ke dvěma letům vězení. Rimbaud se vrátil na statek v Roche a dokončením Sezóny v pekle uzavřel ve svých 19 letech svou literární dráhu. V březnu 1874 byl Verlaine znovu v Londýně, nějaký čas vyučoval francouzštinu ve

*a mobilní telefon hodit do řeky
/těším se na to žblunknutí/*

*už se to nedá vydržet
ten stres
nekonečná síla něco dokazovat většině
zmizela
odjela autobusem číslo sto devadesát osm
a já jí s radostí zamávala*

*ne
ta tma musí znamenat
něco víc*

*pravda je že nemohu zapomenout
nemožnost vystoupit z kolotoče
vlastního nitra
mě přivádí k šílenství*

*našla jsem nekonečno
i jeho konec*

~~~

27/12/04
Civil war

*koupím si
vodní dýmku
zavřu se v pokoji
položím se na svou
/ne/manželskou postel
a zdi pokryju kouřem*

*aby už neslyšely
jak v noci
vzdychám
nejistotou*

*všechno to
vede kamsi
za sedmero řek
hor
kanálů
postelí*

*nechávám se vést
v tichu
prořezaná*

do hloubky

~~~~

Monografie

JEAN-NICOLAS ARTHUR RIMBAUD

(20.10. 1854 v Charleville - 10.11.1891 v Marseille)

Jean-Nicolas Arthur Rimbaud se narodil 20. října v Charleville. Bylo to dva roky po vyhlášení druhého císařství, v době, která přinesla rozvoj vědy, průmyslu i obchodu, na druhé straně ale také potlačování demokratických svobod a válku s Pruskem. Rimbaudův otec, Frédéric Rimbaud, byl kapitánem dělostřelectva a stěhoval se se svou jednotkou z místa na místo, často byl po dlouhou dobu bez kontaktu se svou rodinou. Matka, Vitalie Cuifová, dcera nepříliš bohatých vlastníků půdy v Ardenách, měla výrazný sklon poroučet. Manželství Rimbaudových rodičů nebylo příliš šťastné, jeho otec postupně o rodinu ztrácel zájem, až od nich odešel úplně. Arthur Rimbaud tedy vyrůstal jen s matkou a sourozenci. Byl druhým z pěti dětí, měl staršího bratra Fréderica a tři sestry, z nichž ale jedna velice brzo zemřela.

V roce 1861 byl Rimbaud zapsán jako externí žák do rossatova ústavu, školy pro děti z charlevillské lepší společnosti, brzo (v roce 1865) ale přestoupil i s bratrem do charlevillské koleje. Byl velice nadaným žákem, zvláště jeho improvizace v latinských verších vzbuzuje údiv jak u profesorů, tak u spolužáků, přesto ale do kolektivu nezapadl. Jeho první publikovaný text byla latinská školní úloha - rozvedení úryvku Horatiovy básně, vyšla v lednu 1869. Následovalo období intenzivní básnické tvorby. V roce 1870 Rimbaud navázal přátelství s profesorem rétoriky Georgesem Izambardem, Izambard mu dal číst verše Rabelaise, Huga, Théodora de Banville. Rimbaud mu předčítal i vlastní verše. V nich se pomalu začínají formovat jeho protináboženské postoje.

29. srpna 1870 Rimbaud utekl do Paříže v očekávání pádu císařství. V Paříži byl ale okamžitě zatčen. Profesor Izambard dosáhl jeho propuštění a povedlo se mu dokonce utišit jeho matku. Sotva se ovšem Rimbaud

Pro Topola je právě toto typické. Miluje podobné stavy a situace, vybírá z nich vždy to, co zaručeně zaujme, vždy to, co zkrátka každý zná. Možná to zní příliš primitivně, ale jeho poezie určitě taková není. Je mistrovství vyjádřit něco naprosto všedního, tak, aby si čtenář jak se říká sedl na zadek a zíral jak mu ten autor rozumí. Žádné téma není tabu, přesně jako v reálném životě bez tužky a papíru. Právě toho si na Topolovi cením, ačkoli starší generace by mohly namítat, že "je občas přisprostlý a vůbec, že ty verše se ani nerýmují a celé je to takové divné ..." Ano, to je pravda. Jsou to myšlenky a básně Jáchyma Topola z roku 1988. Tak vidíte, jak je avantgardní a nadčasový.

Erika Šídová

~~~~

Okno

THE MAJESTIC

Po upoutávce na Věčný svit neposkvřené mysli vám představím další film s výborným Jimem Carrey v hlavní roli, a to The Majestic.

Peter Appleton je scénaristou „béčkových“ filmů v Hollywoodu. Má dobře placenou práci, která ho baví, přítelkyni a úspěšný život před sebou. Pak ale někdo udá, že se na střední škole stýkal s klubem, který měl údajně „komunistické aktivity“. Ač se Peter brání, že mezi tyto lidi chodil pouze kvůli dívce, do které byl zamilovaný a netušil vůbec, o co v onom společenstvu jde, dostává nálepku „komunista“ a je vyhozen z práce. Navíc se jeho připravovaného scénáře „ujme“ FBI a vyhledává v něm „rozvratnou komunistickou propagandu“. Peter se v zoufalství opije a při cestě z baru nezvládne řízení a spadne s autem do moře. Probudí se na pláži, kde ho najde starý muž z nedalekého městečka. Peter si vlivem zranění nemůže vzpomenout na svou minulost. V městečku, kam ho odvede starý muž, si ho lidé pletou s dlouho pohřešovaným válečným hrdinou a dokonce i otec onoho hrdiny Petera považuje za svého syna Luka. Peter se této možnosti chytí a stejně jako zbytek městečka Lawdon předpokládá, že se mu paměť časem vrátí. Se svým údajným otcem začne opravovat místní kino a zamiluje se do přítelkyně Luka. Jeho už tak značná popularita v městečku stoupá, avšak Peter si časem začne vzpomínat na svou pravou minulost a úřady již také ví kam utekl „nebezpečný komunista“.

Film na námět Michaela Solane zrežiroval Frank Darabont. Tento režisér se proslavil hlavně kultovním filmem Útěk z věznice Shawshank a jeho další filmy (např. Zelená míle) jsou tedy většinou srovnávány s tímto a neprávem dostávají nálepku „horší než Shawsank“. Možná je to škoda. Jde totiž o srovnávání nesrovnatelného. V tomto případě drsné charaktery vězňů vystřídali milí a dobrosrdeční lidé a šedivé zdi věznice bylo nahrazeno barevně blikajícím kinem.

The Majestic oplývá v tomto případě půvabně kýčovitou atmosférou USA v padesátých letech. Tento fakt hezky podkresluje i barevně přebujelá kamera. Scénář je poněkud schématický a předvídatelný, ale vzhledem k mnoha příjemným vsuvkám vám to ani nepřijde jako nedostatek. Jedinou výtku bych měl k příliš roztahanému konci filmu, kde navíc kýčovitost přesahuje hranici lehkého úsměvu a zabředává do zbytečného patosu, kterému se film po celou dobu tak obratně vyhýbal.

Herecké výkony jsou na vysoké úrovni a obsazení všech rolí včetně vedlejších bylo provedeno velmi citlivě. Po shlédnutí filmu zjistíte, že kromě hlavních postav se vám velmi výrazně do podvědomí vtiskly i charaktery, které měly v celém filmu jen pár „štěků“ (včetně psa, jménem Pes, u kterého si nejsem jist, zda nešlo o netopýra). Nade všemi zde ční výkon Jima Carrey. Opět dokázal, že není jen hercem šílených komedií s velkým mimickým potenciálem, ale že dokáže skvěle zahrát i roli obyčejného člověka.

The Majestic je již poněkud staršího data (rok 2001), takže v kinech ho už zřejmě nezastihnete, ale pokud máte možnost půjčit si ho například na DVD, berte všemi deseti.

J. Chlumský

~~~~

Knihy

JÁCHYM TOPOL - MILUJU TĚ K ZBLÁZNĚNÍ

Atlantis; 1994; vydání třetí; počet stran 136

Když jsem poprvé vzala do ruky tuto básnickou sbírku Jáchyma Topola, první dojem, který ve mně vzbudila byl vcelku nevalný. Titulek Miluju tě k zbláznění ve mně evokoval nějakou lacinou milostnou poezii, kterou je naše literatura už přesycena. Ale, pak jsem zaostříla a řekla si, vždyť to je Jáchym Topol, autor úžasných próz - psal by on lacinou rádoby láskyplnou poezii?

A tak mě ta kniha začala zajímat, jako autor sám. Poté jsem nalistovala obsah, jako to vždycky dělávám a zjistila jsem, že je sbírka rozdělena do tří částí: Náhodnejch 23, Vlhký básně a jiný příběhy, Krajina s indiánama. A to už mi bylo jasné, že o žádnou tuťu-ňuňu poezii nejde.

Už tím si mě Topol získal. Umí mystifikovat na jedničku s hvězdičkou. Vypadá to, že on se totiž nebojí ničeho. Vždyť proč používat interpunkci, lámat si hlavu s velkými nebo malými písmeny, proč složitě vymýšlet názvy jednotlivých básní, když stačí jedno, dvě slova a vše podstatné je řečeno.

Jeho básně jsou takové malé epizody z každodenního života jakéhokoli anonymního jedince na celém širém světě. A tak Topol záměrně vynechává poetiku, protože ta se v běžném životě objeví jen málokdy. Stejně tak je to u jeho básní. A to není na škodu, ba naopak, věřte mi. Chcete se pobavit? Najít kousek sebe samého? Troufám si tvrdit, že v této knize si malý kousek toho svého světa najde každý. A tak to má být.

Topol zobrazuje sám sebe, samozřejmě metaforicky v bizarním světě plném úplně normálních šíleností. A tenhle svět, to je ten svět, který my všichni moc dobře známe. To je ten svět kolem nás. Je to buď svět plný divných věcí nebo my jsme právě spadli z višně a ničemu nerozumíme.